

Preek over Rom.3:26

- Schildwolde, 15 oktober 2017
- Kees van Dusseldorp
- mmv Canticorum olv Piet Zuidhof
- herdenking 500 jaar Reformatie – Luther-liederen

Liturgie:

intochtslied (Canticorum): Christ unser Herr zum Jordan kam
votum en groet

Ps.17:1,3

intro wetslezing: Dies sind die heil'gen zehn Gebot (Canticorum)

wetslezing

gezongen Onze Vader

1^e couplet (Canticorum) Vater Unser

Gz.37:6,7,8

kort gebed om opening van het Woord

lezing: Rom.3:1-26

Jes.51:1-8

Gz.142 wisselzang (1: Canticorum, 2: gemeente, 3: Canticorum, 4: samen)

prediking Rom.3:26 sola fide – alleen door geloof

Ps.71:11,13,14

credo (Canticorum) Ld.331

introdactie Team Jongerenpastoraat.

gebed

collecte (tijdense collecte: Deines Kindsgebet erhöere: Canticorum)

Ld.456:1,2

zegen

Ld.456:3

Na afloop: Allein Gott in der Höh... (Canticorum)

Gemeente van Jezus Christus,

** genade – geloof

Deze maand is het 500 jaar geleden dat Maarten Luther zijn beroemde 95 stellingen aan de slotkapel in Wittenberg spijkerde. Het wordt gezien als het begin van de grote Reformatie, die de kerk in de hele wereld sterk heeft veranderd. Niet alleen de kerk trouwens, de Reformatie heeft ook doorgewerkt in politiek, samenleving en cultuur. Tot op de dag van vandaag.

Je kunt op allerlei manieren naar de Reformatie kijken. Over liturgie en zingen in de volkstaal. Over de beweging terug naar de Bijbel als bron en norm voor ons leven. Over de breuk met de macht en de tradities van de Rooms-katholieke kerk. Over de aandacht voor het 'ambt van alle gelovigen'.

Maar een van de belangrijkste vruchten de Reformatie was, dat er weer aandacht kwam voor God zelf. Met eerbied en respect, maar tegelijk met vertrouwen en verlangen. Wie is God? Hoe gaat Hij met mensen om? Hoe kan een mens gered worden van zijn ellende? Hoe kan de enorme kloof tussen God en mensen worden overbrugd? Hoe kan een mens angst voor Gods oordeel verliezen en zekerheid vinden van het eeuwig leven? Die vraag bekleemde Luther. En veel mensen in zijn tijd. In de Reformatie werd opnieuw de bijbelse waarheid ontdekt. Over God en mensen. De waarheid van genade en geloof.

Alleen door genade. En alleen door geloof. Sola gratia en sola fide. Die twee kernwoorden zijn door de Reformatie opnieuw gaan stralen. Er is redding alleen door genade, omdat geen mens van zichzelf met God leven kan. Iedereen staat schuldig voor God. Niemand heeft recht op verlossing. Vorige week heeft dat de aandacht gehad.

En er is redding alleen door geloof in Jezus Christus. Dat is het tweede. God spreekt iedereen die in Jezus Christus gelooft vrij van zijn schuld en bevrijdt mensen van hun ellende. Zo bewijst God dat Hij rechtvaardig is, schrijft Paulus. Het zijn deze woorden van de apostel die bij Maarten Luther een ommekeer hebben gegeven. Toen hij begreep hoe Gods gerechtigheid en menselijk geloof aan elkaar verbonden waren, ervoer hij de vrede, vrijheid en vreugde in Christus. Om die nooit meer kwijt te raken.

** geloof hangt samen met Gods gerechtigheid **

Nu gaat het mij vanmorgen niet om Maarten Luther. Het gaat mij om God. En om de verhouding tussen jou en God. Om Gods gerechtigheid, om precies te zijn. Die uitdrukking gebruikt Paulus in dit hoofdstuk zeven keer. Gods gerechtigheid. Gods rechtvaardigheid.

Nu loop ik het risico, dat sommigen van jullie afhaken. Gerechtigheid, rechtvaardigheid, dat zijn grote woorden. Spelen ze een rol in je dagelijks geloof? Het lijken theoretische concepten. Kun je er iets mee in de praktijk? Maar ik denk dat mijn risico niet het grootste is. Jij loopt een groter risico, wanneer je je afmaakt van wat in de bijbel als een kernkwaliteit van God wordt beschreven. Zijn rechtvaardigheid. Je kent het woord van Jezus toch: Zoek eerst het Koninkrijk van God en zijn gerechtigheid. Gods gerechtigheid. In de bijbel staat het op één lijn met Gods liefde. De ene na de andere psalm zingt de lof op Gods rechtvaardigheid. 'Ik klem mij vast aan uw gerechtigheid' leggen deze liederen ons

op de lippen. Het was voor Gods kinderen in de bijbel, een essentiële eigenschap van God. Dat Hij rechtvaardig is. En dat is wel aan te voelen. Wij willen toch ook dat Nederland een rechtsstaat is? Geen fraude, manipulatie, corruptie en ellebogenwerk. Nee, er moet recht worden gedaan. Een beslissing moet rechtvaardig zijn. Op school, in het land, en in de hele wereld.

Dat God rechtvaardig is, is geen theoretisch onderwerp. Het roept soms grote vragen op. Miljoenen Joden werden vernietigd in de concentratiekampen. Tegelijk hebben veel oorlogsmisdadigers hun straf ontlopen en een welvarend bestaan opgebouwd. Is dat rechtvaardig? Is het wel rechtvaardig, dat in het ene gezin alles voor de wind blijft gaan, terwijl in het tweede gezin teleurstellingen, verdriet en zorgen maar blijven opstapelen? Is het wel rechtvaardig dat de één sterk lichaam en een vrolijke natuur heeft, terwijl een ander hulpbehoevend of depressief door het leven moet? Is het wel rechtvaardig, dat de een tot geloof komt en een ander het geloof kwijtraakt? Het zijn vragen die aan God gesteld zijn. Heer, hoe zit het met uw gerechtigheid? Bent u wel rechtvaardig? Het zijn vragen met hoogspanning. Maar ze plaatsen ons opnieuw recht voor God zelf.

** Gods recht op de wereld

Het is niet eerlijk, als de een forse boete moet betalen voor fietsen zonder achterlicht, terwijl iemand die voor miljoenen heeft gefraudeerd, vrijuit gaat. Het is niet rechtvaardig als de ene buitenlander met een enorm voetbalsalaris Nederland wordt binnengelokt, terwijl andere buitenlanders, vaak ziek en zwak, Nederland worden uitgezet. Er is geen gerechtigheid als de ene leerling uren in zijn huiswerk stopt en een onvoldoende scoort, terwijl een ander er vijf minuten naar kijkt en een vette negen terugkrijgt.

Dat is wat wij verstaan onder rechtvaardigheid. Daar zit het element van vergelding in: iedereen krijgt wat hem of haar terecht toekomt. Je wordt beloond naar je werk en je krijgt straf als je de regels overtreedt. Dat is terecht. En zo kijken veel mensen ook naar de gerechtigheid van God: God beloont en straft naar ieders werk, geloof of leven. Als iemands geloof een zes scoort, moet hij ook voor zes punten zegen daarvoor terugkrijgen. Maar dan moet hij toch wel meer zegen hebben, dan iemand die slechts een drie haalt voor haar geloof.

Maar zo komen we er niet. Het was de fout die Maarten Luther eerst maakte. Dat Gods rechtvaardigheid betekent, dat Hij zijn oordeel uitspreekt over onze daden. Maar Gods gerechtigheid gaat verder. De meest krachtige omschrijving is de eenvoudigste: Gods gerechtigheid betekent Gods recht op de wereld. Gods recht op jou, op u, op mij.

God heeft recht op de wereld. Het is zijn wereld. En God heeft recht op jou en op mij. Als de Schepper heeft Hij dat recht. Hij heeft alles en iedereen bedacht en gemaakt. Inclusief de zelfstandigheid en vrijheid die Hij mensen heeft gegeven. En al het onrecht van mensen heft die aanspraak niet op. God heeft recht op ons. Op alles wat we zijn, wat we hebben en wat we doen. Hij heeft recht op je aanbidding, recht op je energie, recht op je geld en bezit. Hij heeft recht op je vrienden, recht op je kinderen, recht op je gehoorzaamheid, recht ook op je vertrouwen.

Dat is niet het recht van een rechter die de regels toepast. Of het recht van een dictator die van je afpakt wat jij hebt verdiend. Het is het recht van de Schepper, die jou je leven

heeft gegeven in er samen van te genieten. Hij had een bedoeling met deze wereld. Om die tot bloei te brengen. Hij heeft een bedoeling met de mens. Om met jou in vriendschap om te gaan. Liefde te geven en te ontvangen. Dat is zijn doel. En dat is zijn recht. Een heerlijk recht, waarin wij leven kunnen. Waarin jij tot je recht komt.

Dat recht geeft God niet op. Zijn recht op ons en onze wereld. Gelukkig niet. Want dan zou het in eeuwigheid niet meer goed komen. In zijn recht op jou bewijst Hij zijn genade. Nadenken over Gods gerechtigheid begint bij Gods recht op onze wereld. Bij zijn liefde waarmee Hij aanspraak maakt op jouw leven.

** vanuit Gods recht is zijn oordeel te verstaan

God heeft recht op de wereld, inclusief het leven van ieder mens persoonlijk. God heeft die aanspraak niet laten varen en zoekt naar herstel van zijn recht. Naar herstel van het leven. Van daaruit is te begrijpen wat Paulus schrijft over Gods oordeel. Daar gaat het veel over in de eerste hoofdstukken van Romeinen. De toorn van God treft de ongelovigen, die Gods recht niet erkennen, Hem niet aanbidden en niet naar zijn richtlijnen leven. En de toorn van God gaat evenmin aan de joodse gelovigen voorbij. Zijn menen gerechtigheid op te bouwen door het naleven van de wet. Ze zien over het hoofd dat diezelfde wet juist onze ongerechtigheid duidelijk maakt. Dat is even heel kort wat de apostel in de eerste hoofdstukken schrijft. God heeft recht op de wereld. Maar mensen miskennen dat recht. Dat roept zijn oordeel over de wereld op. Zoals Hij eens de hele mensenwereld strafte met de zondvloed, zo zal Hij eens zijn oordeel uitspreken over het onrecht van de mensen.

In de tijd van Paulus hadden de mensen geen positieve bril op. Ze zagen dat de samenleving steeds verder verloederde. En dat aan de macht van Rome geknabbeld werd. De gouden eeuw lag achter hen. Iets van dat negatieve hoor je vandaag ook veel. Vraag een jongere hoe lang hij denkt dat deze wereld nog zo door kan draaien en hij zal zeggen dat het met 200 of 300 jaar wel voorbij is.

Technische ontwikkelingen hebben we niet meer onder controle. Terrorisme is niet uit te roeien. De omgang tussen de mensen wordt steeds harder. Met als gevolg dat velen denken: als mijn tuintje maar bloemen heeft en mijn agenda voldoende pleziertjes kent. Dan maak ik mij niet meer druk om grotere zaken. Wat dat betreft zouden we Paulus juist in onze tijd goed moeten kunnen begrijpen. Je kunt er niet omheen dat de mensenwereld Gods recht miskent. De gevolgen zijn duidelijk Paulus omschrijft dat als 'Ieder heeft gezondigd en mist de nabijheid van God'. Daar ligt het begin van de ellende: Het missen van de nabijheid van God. Het niet meer delen in de heerlijkheid van God. Er is een schadelijke afstand tot de Schepper.

De Schepper heeft recht op onze aanbidding, ons vertrouwen en ons leven. En van de hele wereld. Daarin staat ieder schuldig. Het is goed om dat te beseffen. Wij doen de Schepper onrecht aan. Daarom zal Gods oordeel de wereld treffen. Onze wereld ligt onder een dreiging. De dreiging van Gods oordeel. Want Hij heeft recht op onze wereld. Heilzaam voor wie het met woorden en daden erkent. Noodlottig voor wie dat recht miskent.

** Gods recht bewezen in Jezus Christus

Ik wil je vandaag opnieuw plaatsen voor God. Zodat je besef van Hem groeit. Je eerbied, maar ook je geloof. God heeft recht op de wereld en recht op de mens. Heel je leven ligt onder de aanspraak van God. Dat is een heilzame aanspraak. Een roeping, een uitnodiging tot het leven. Het is het recht van de Schepper die weet hoe Hij alles bedoeld heeft. En die er alles voor over heeft om dat ook te bereiken. Alles, zelfs zijn Zoon.

Door Jezus Christus herstelt God zijn recht. Zijn aanspraak op de mens en op de wereld loopt niet dood. 'God wil ons in Christus zijn gerechtigheid bewijzen.' Tot vier keer toe herhaalt Paulus deze uitspraak. Het is de eerste keer dat Paulus in zijn brief onze aandacht richt op Jezus Christus. Hij zet Christus in het kader van Gods werk. Door Christus heeft God zijn recht op de wereld en op de mens hersteld. Er is gerechtigheid! God laat de zonden niet voortwoekeren. Hij laat de schuld niet oplopen. Hij ziet het kwaad niet door de vingers. Maar geeft in Jezus Christus een middel tot verzoening. Een uitweg uit het oordeel. Een bevrijding van schuld. God zelf creëert ruimte voor vergeving. En zo nieuwe ruimte voor zijn gerechtigheid. Door Jezus Christus. Door Hem voert God zijn recht op de wereld toch uit. Gods gerechtigheid overwint. Over onrecht en zonden heen. Hij bereikt zijn doel. Er is door Christus nieuwe nabijheid van God. En nieuw bewondering voor Gods rechtvaardigheid.

Wat klinkt in onze oren logisch? Dat God zijn rechtvaardigheid bewijst door zonden te straffen en zondaren te verwijderen. Maar de Bijbel zegt het anders. Dat God zijn rechtvaardigheid bewijst door Christus te geven en mensen te redden. Zo herstelt God zijn recht. Zijn heerlijk recht. Ondanks onze zonden. Ondanks ons onrecht. Toch gaat Hij door. In zijn genade vergeldt Hij geen kwaad met kwaad. God heeft de wereld gespaard tot Hij zijn Verlosser had gegeven. Christus' offer werkt met terugwerkende kracht. Alle zonden die voor Hem waren gepleegd, konden nu ook werkelijk worden vergeven. En God spaart nu de wereld nog, tot Hij zijn doel bereikt: zijn recht op de wereld. Er is in onze tijd meer aandacht voor de Heer Jezus. Vooral voor de persoonlijke verbondenheid met Hem. Daar ben ik heel blij mee. Maar blijf in Hem ook God zelf bezig zien. Bezig om zijn heilzaam recht op de wereld te herstellen.

** geloof in Christus gevraagd

Op Jezus Christus zijn u en ik aangewezen. Als de enige weg om in lijn te komen met Gods gerechtigheid. Om te leven binnen dat heilzame recht van de Koning. 'Ieder die in Jezus gelooft, wordt vrijgesproken van zonde en schuld', schrijft de apostel. 'En daarin laat God zien dat Hij rechtvaardig is.' Geloof in Christus wordt gevraagd. En wie naar Christus kijkt, die leert zien dat God rechtvaardig is.

Op ons vermoeden, dat het kwaad maar lijkt te kunnen voortwoekeren, maakt de dood van Christus duidelijk, dat God het kwaad niet door de vingers ziet. Dat het onrecht nooit het laatste woord zal hebben. Maar Christus' offer door geeft God gerechtigheid, aan ieder die het van Christus verwacht. God straft het kwaad. Voor wie gelooft is er vrijspraak door Christus. Zo doet God recht.

Op onze angst, of de Here wel omziet naar zijn kinderen, maakt het offer van Christus duidelijk, dat God wel degelijk in liefde en genade zich tot de mensen wendt. Niet iedereen krijgt dezelfde gaven en hetzelfde goeds in dit leven. Maar wel kan iedereen terug-

vallen op de ontferming en nabijheid van God. Want dat heeft Jezus Christus gebracht. Hoe je ook stuk kunt lopen op onrecht en problemen in deze wereld of in je eigen leven: God heeft zijn rechtvaardigheid bewezen in Jezus Christus. Hij is de Rechtvaardige. Hoeveel vragen er nog over blijven, dat staat vast.

Daaruit volgt de tegenvraag. Accepteer je Gods recht op je leven? En geloof je dat God ook jou rechtvaardig verklaart op grond van het werk van Jezus Christus? Niet vanuit wat wij hebben, wat wij zijn, wat wij zeggen, wat wij doen. Maar zoek je het alleen in Hem? Dat is geloof. Alleen door het geloof in Jezus Christus. Zo kom je binnen in het rijk van Gods genade. Zo komt je leven in het teken te staan van Gods recht. Zo word je teruggebracht in de nabijheid van de Schepper. Alleen door geloof in Jezus Christus.

** alleen door geloof – ook vandaag

Paulus kwam tot het inzicht dat alle mensen, ook de joden, Gods nabijheid missen door hun eigen schuld. Het bracht hem tot geloof in Jezus Christus, de nabijheid van God. Alleen door zijn geloof, zijn overgave aan Jezus Christus ontving hij het leven.

Maarten Luther kwam tot het inzicht dat Gods gerechtigheid in de eerste plaats geen straffend, maar een heilzaam recht is. Het bracht hem tot geloof in Jezus Christus, de rechtvaardigheid van God. Alleen door zijn geloof, zijn overgave aan Jezus Christus ontving hij het leven.

En jij? Wat heb jij nodig om je tot geloof in Jezus Christus te brengen? Om te komen tot overgave aan Jezus Christus? Om het leven te ontvangen?

Is het de onrust dat een mens hier op aarde nooit volmaakt gelukkig wordt, maar hooguit af en toe een moment van geluk ervaart? Laat het je brengen tot geloof in Jezus Christus, het vrede van God.

Is het je angst dat de wereld in haar huidige vorm wel haar langste tijd gehad heeft en dat we op onbeheersbare rampen afstevenen? Laat het je brengen tot geloof in Jezus Christus, de vrijheid van God.

Is het je ervaring dat je overal wel kunt zoeken naar wie je bent en waarom je zo bent, naar jezelf, maar die nergens kunt vinden? Laat het je brengen tot geloof in Jezus Christus, de identiteit van God.

Is het je zoektocht door alle religies en paradigma's naar wat waarheid is en wat echt zicht geeft op de werkelijkheid? Laat het je brengen tot geloof in Jezus Christus, de wijsheid van God.

Alleen door geloof, je overgave aan Jezus Christus, gaat het leven voor je open. Dat is soms een zoektocht, soms een worsteling, soms een voorgegeven keuze. Vertrouw je toe aan Jezus Christus! Dan gaat Hij door zijn Geest met je aan het werk. Zo werkt Gods gerechtigheid. Je leeft onder Gods genadige en bevrijdende recht! Dat verandert je levensoriëntatie en dus je levenspraktijk. Het geeft een nieuw leven. Je leeft niet meer in angst, onzekerheid of twijfel. En ook niet meer in je zonden en god-loosheid. Je leeft in de verwondering dat God je rechtvaardig verklaart. Je leeft in het besef van Gods nabijheid. Je gaat je inzetten voor Gods recht in je eigen leven, in het leven van anderen en in deze wereld. Bevrijd van het zogenaamde recht dat anderen op je denken te hebben. Alleen door geloof in Jezus Christus.

Amen